

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 6/I, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x 55 mm po K 150. Uradni razglaš, poslano ter notice isti prostor K 2.— Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 288, za pol leta K 144, za četrt leto K 72, za mesec K 24. Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list so poštne proste.

Upravišтво je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 6/I, Učiteljska tiskarna.

Kapitalizem kvari ljudi.

Oboževalci kapitalističnega družabnega reda radi navajajo posamezne slučaje iz življenja, s katerimi izkušajo dokazati, da je ta sistem vendar najboljši za človeštvo, in če že ni idealen, da bi bil vendar vsak drugi slabši. Ako se jim pokaže, koliko je v tej družbi bede in zlega, si ra vzamejo posameznega človeka, ki je s pomočjo denarja — in po njihovem mnenju le s pomočjo denarja — kaj postal in kaj dosegel.

Kako naj bi bil na primer Edison postal to kar je, kako naj bi bil dobil toliko sredstev, da se je lahko brezskrbno posvetil svojem delu in si pribavil vsak pripomoček, ki ga je potreboval?

Na to lahko odgovorimo, da bi Edison pač v kapitalistični družbi ne mogel biti tako velik iznajditelj, kakor je če ne bi bil bogat. In noben učenjak, noben tehnik, noben umetnik ne more biti resnično velik in ne more izrabiti vseh svojih sposobnosti in ustvariti resnično velikih del, če nima takih denarnih sredstev, da je faktično gospodarsko neodvisen — v kapitalistični družbi. Toda to bi se popolnoma izpremenilo v socialistični družbi, kjer odpade gospodarska odvisnost, čim človek dela, in kjer bi dala družba v svojem interesu sposobnim močem na razpolago lista sredstva, ki bi jih potrebovali za svoje delo.

Človeštvo bi imelo izgubo, če ne bi bilo Edisona in njegovih iznajdb, če ne bi bilo Tesle, Marconija itd. Ravno tako bi imelo izgubo, če ne bi bilo velikih znanih astronomov, kemikov, zdravnikov, pesnikov, kiparjev itd. Ker poznamo njihova dela, vemo, da bi bila velika škoda, če jih ne bi bilo.

Toda pomislimo malo dalje. Daje li kapitalizem vsem, ki so sposobni, tista sredstva, ki bi jih potrebovali za razvoj svojih zmožnosti in za svoje delo? Fjenu se posreči, da spleza na gospodarski lestvi do neodvisnosti, deset se jih pogrezne v močvirje pomanjkanja, in tam jih pet komaj za silo malo giblje z rokami, pet se jih pa popolnoma zaduši.

Kdo ve, kaj bi bilo teh deset ustvarilo velikega, koristnega in krasnega, če bi bili z gospodarsko neodvisnostjo dosegli svobodo duha? Kapitalizem pa jim ni dal prve in zato ne morejo uživati druge; sami ostanejo reveži, človeštvo je pa pripravljeno ob sadove tistega dela, ki jim ga onemogoča kapitalizem.

Izgubo bi imeli, če ne bi bilo znanih duševnih velikanov; faktično izgubo pa imamo, ker neznani talenti in velemumni niso mogli postati znani. In brez skrbi se lahko trdi, da je teh še več kakor prvih, iz česar sledi, da kapitalizem na duševnem polju

več jemlje in uničuje, nego daje in pospešuje.

Vladajoči družabni red ima še druge posledice. Da ne gladi talentom poti tako, kakor bi bilo treba, da bi se uspešno razvijali in da bi imelo človeštvo čim več dobička od njih, je ena stran tega »blagoslovljenega« reda; druga je pa ta, da sila mnogo ljudi, ki bi bili v drugačnih razmerah lahko zelo koristni člani družbe, na kriva pota.

Zločinec je navadno splošno zaničevana prikazen, in kdor še ni bil sam v zaporu, je prepričan, da je treba pljuniti pred njim. Le malo jih je ki tipajo nekoliko dalje in vprašujejo, kaj povzroča zločinec in kaj bi bilo iz tega ali onega zločinca postalo v drugih okoliščinah. Da je kapitalistična družba velikanska tvornica hudega dela in hudodelstev, je absolutno gotova reč; to so povedali že ljudje, ki morajo po svojem poklicu služiti tej družbi. Med njimi so bili sodniki in državni pravdniki, možje, ki morajo brez priznanja preganjanja grešnike, ki so pa ravno vsled trajnih stikov z njimi spoznali, da ni dovolj kaznovati, ampak da je zboljšanje le tedaj mogoče, ako se najdejo skrite steze do vira.

Med zločinci so pokvarjeni značaji, nepopolniji ljudi, vsled dedičnosti obremenjeni, psihično nesposobni. Vse to je res. Ali če bi bilo mogoče vsak posamezni slučaj skozi začrtke zasledovati do prvega začetka, bi se izkazalo, da se tudi noben »podedovani greh« ne vleče od začetka sveta; nekeje v preteklosti bi se moral najti prehod iz zdravega v bolno, iz dobrega v slabo. Telesno in moralno okuženje pa ne bi moglo postati tako globoko in se ne bi moglo tako širiti po prostoru in času, če bi bila družba tako organizirana, da bi skrbela za splošno blaginjo, ne pa kakor sedanja, v kateri je sebičnost posameznika glavni zakon.

A četudi ima mnogo zločinov svoje vire v degeneraciji, jih nastaja še več vsled gospodarskih razmer, ki jih ustvarja in varuje kapitalizem. Sem ne spada le beda in lakota, ki nažene človeka, da ukrade kos kruha ali klobase. Bistvo kapitalistične družbe, v kateri velja bogastvo vse, nastavlja vabe na vseh koncih in krajih, in če je moč krepost, tedaj je treba priznati, da postajajo ravno prav dobri, to se pravi močni, energični ljudje zločinci, ker so premočni, da bi se pokorno vdali razmeram in ostali v nižavah, pa si izbero za svoj napredek tisto pot, katero jim je družba pustila odprto. Najprej hočejo, morajo, ker je njih notranja sila prevelika; s poštenostjo ne gre

— pa poizkušajo drugače. Nekaterim se posreči, drugi se vjamejo tualtam v nastavljeni zanko. Eden postane kralj te ali one industrije, drugi pride v državni ustav, kjer nosi progasto obleko in gleda skozi mrežo. Morda bi bil v drugi družbi močan faktor splošnega napredka.

Napoleon je postal cesar in velik vojskovodja, ker so mu bile razmere ugodne in mu je francoska revolucija odprla vsa pota možnosti. Če bi mu bile razmere manj ugodne, bi bil morda postal velik zločinec, kajti njegov neugnan značaj ni prenašal tesnobe in nižave. Siloma je prišel na tron, siloma bi bil v drugih razmerah morda prišel v ječo, ali pa pod giljotino. Igral je in igra se mu je obnesla. Drugim spodleti.

V palačah jih sedi mnogo in mnogo jih vlada, ki so dosegli svojo

oblast z enakimi metodami, kakor marskdo v tej ali oni ječi. Razlika je le ta, da je eden imel uspeh, drugi pa smogo. Če bi se bila igra malo drugače obrnila, bi nemara prvi jedel državno menažo, drugi pa bi se vozil s privatno lahtjo in stošoč delavcev bi delalo zanj. V družbi, ki bi bila osnovana na podlagi splošne solidarnosti, bi pa oba lahko bila poštena in oba velika.

Kapitalistična družba ne postane dobra s pomočjo vseh svojih zagovornikov. Kar se more v njej razviti v dobri smeri, bi se vsaj enako razvijalo v vsaki drugi družbi, kar v njej propada in prihaja v slabo smer, bi se pa rešilo v družbi splošne vzajemnosti, to se pravi v socialistični družbi.

Volilem v ljubljansko obrtno sodišče!

Mestni magistrat v Ljubljani razpošilja na vse volilce prisodnikov in namestnikov v obrtno in vsklitno sodišče glasovnice in izkaznice.

Opozarjamo vse volilce, da shranijo te glasovnice in izkaznice, dok-

ler strokovna komisija za Slovenijo ne izda kandidatne liste.

Volilci, kateri žele kako informacijo, naj se obrnejo na volilno pisarno Šelenburgova ulica 6/II, kjer je tudi na vpogled volilni imenik.

Volilni odsek za obrtno sodišče.

Politične vesti.

+ Madžarska sveta vojna. Zloglasni morilec, madžarski nadporočnik Hejas, ki »revidira« v Oedenburgu v Zapadni Ogrski, je pozval vse moške do 45. leta, naj se takoj zgledajo pri njem. — Hejas jih seveda ne vabi na pojedino, kvečjemu na krvavo pojedino proti Avstrijcem, katerim ne privoščijo Zapadne Ogrske, kakor jim po pravici gre.

+ 400 rumunskih socialistov pred sodiščem. V Bukarešti se je pričel velik proces proti 400 socialistom, ki so obtoženi, da so sodelovali pri nemirih v septembru lanskega leta.

+ Nemški večinski socialni demokrati so večerj priredili v Berlinu velikansko demonstracijo proti nemškim pangermanističnim strankam, katere obtožujejo sokrivde, oziroma iniciative v zadevi Erzbergerjevega umora. Nemške socialistične stranke so pripravljene z najradikalnejšimi sredstvi nastopiti proti nemškemu monarhističnemu fašizmu.

+ Iz pravega razloga so jih spodili. Frankfurški socialisti so priredili velike demonstracije proti udeležbi treh ogrskih delegatov na katoliški kongres. Madžari so jo že prej pobirali, vendar so socialisti vseeno demonstrirali proti temu, da so krščani pozvali madžarske proletarske morilce na kongres. — »Proletarski morilec« — kakor jih imenujejo frankfurški socialisti — je lepše slišati kot »krščanski socialist«. Predlagamo, da si nadenejo tudi naši klerikali ta naslov.

+ Končno je doznajavo in priznavajo, namreč buržoazni listi, da je tisto znamenito Leninovo pismo, s katerim so delali pred par dnevi tak furor, ker je Lenin v

njem izpovedal svoj antiboljševiški credo, čisto navaden falzifikat.

+ Kaj pa Anglija? V Baltišem morju so te dni zapazili veliko angleško brodogradnjo, sestojajočo iz trinajstih enot, med njimi več velikih križark in rušičev. Se ne dolgo temu, ko je neka angleška križarka s tremi rušilci obiskala baltiške države in jim prinesla »pozdrav iz Anglije«. Od tega britanskega akta vlnudnosti je še preveč kratak čas, da bi ga bilo treba že danes ponoviti in to s tolikimi bojnimi pomorskimi enotami. To je stvar, ki da vsekakor misliti.

+ Adijo, milijoni! Listi vzhodnosibirske republike poročajo, da je japonska vlada zaplenila 12 milijonov zlatih rubljev, ki jih je general Semenov vložil v japonske banke. Japonska utemeljuje tako: To zlatu pripada ruski državi in ne bo izročeno nikomur drugemu kot legitimni vladi v Rusiji. Japonska špekulira: Katera je ali bo legitimna ruska vlada, to bodo odločili možakarji v Tokiju. Upamo, da bodo tako odločili, da je legitimna ruska vlada ... japonska ...

+ American Labour Alliance (ameriška delavska zveza) se imenuje organizacija, ki se je pred kratkim ustanovila v New Yorku, ki hoče svoje delovanje razširiti po celj Ameriki in ki sestoji iz radikalnih ter progresivnih elementov (socialističnih in napol socialističnih) najrazličnejših vrst in narodov. Ta zveza je prvi pojav za združenje raznih struj, ki so se pojavile med vojno in po nji. Organizacija sestoji iz preveč struj in ljudi različnega mišljenja, da bi mogla dolgo obstajati na svoji podlagi. Vendar je v toliko važna, ker kaže, da čuti ameriško delavstvo, ki je med vsemi menda najbolj razdruženo, živo potrebo, da se zedini v enotni stran-

ki. Gotovo bodo zrastle iz par neuspešnih poskusov novi poskusi, ki bodo vedli do končnega cilja.

+ Zedinjenje srednjeameriških republik. Že pred leti so se pričela pogajanja med srednjeameriški republikami Guatanale, Salvador, Honduras, Nicaragua in Costarico, na kateri podlagi bi se zedinile v enotno državo. Država bi se zvala Federacija centralne Amerike. Republika Nicaragua je k prvim pogajanjem poslala svoje zastopnike, toda jih je pozneje odpoklicala, ker se je čutila vezano s pogodbo z Zedinjenimi državami glede Panamskega kanala. Sedaj so Zedinjene države pristale, da vstopi tudi Nicaragua v to novo državo. Država Federacija centralne Amerike bo štela skupaj okrog pet milijonov prebivalcev.

+ Indijsko plemo Manipol, ki se je sedaj uprlo z oroženo silo angleškim izkoriščevalcem, je proglasilo za južno Indijo neodvisnost.

Šolski vestnik.

ZACETEK ŠOLSKEGA LETA 1921-22 NA LICEJU IN Z NJIM ZDRUŽENIH ODELKIH.

Lic. ljudsko šola. Vpisovanje v I. razred in ostale razrede 2.—5. se vrši v sredo, 14. sept. od 9.—11. ure. Gojenke za I. razred prinesejo s seboj krstni list in izpričevalo o cepilnih kozah; gojenke, ki so že na zavodu, se zgledajo s svojim zadnjim šol. izpričevalom. V višje razrede lic. šole ni mogoče sprejeti novih gojenk. Pounk se prične v četrtek 15. septembra in sicer za razrede 2.—5. ob 8. uri zjutraj, za I. razred pa ob 9. uri. Vpisovanje in pouk lic. ljudske šole se vrši v pritrilju licejskega poslopija na Bleiweisovi cesti.

Mestni dekl. licej. S šol. letom 1921-1922 ostanejo le še razredi IV.—VI. Vpisovanje za gojenke, ki želijo na novo vstopiti v te razrede liceja, se vrši v ponedeljek, 19. sept. od 8. ure do 9. ure. Gojenke prinesejo s seboj zadnje izpričevalo in krstni list. Sprejemni izpiti za te gojenke so 20. sept. ob 8. uri zjutraj. Gojenke, ki so bile že na zavodu, se javijo v torek, dne 20. sept. od 9.—11. ure dopoldne z zadnjim izpričevalom. Vpisovanje in pouk za licej in za obe gimnaziji se vrši v poslopiju »Mladike«, Subičeva ulica.

Mestna ženska realna in rei. realna gimnazija. S šolskim letom 1921-22 se odpre III. raz. realne in VII. razr. rei. realne gimnazije. Vpisovanje za nanovo vstopivše gojenke v I.—III. in V.—VIII. r. se vrši v ponedeljek, 19. sept. od 9.—11. ure. S seboj prinesejo zadnje izpričevalo in krstni list. Sprejemni izpiti za gojenke za I. razred in morebitni sprejemni izpiti za gojenke višjih razredov je v torek, 20. sept. ob 8. uri zjutraj. Gojenke, ki so bile že na zavodu, se javijo 20. sept. od 9.—11. ure s svojim zadnjim izpričevalom.

Ponavljalni in dodatni izpiti za licej in za obe gimnaziji se vrše v torek, 20. sept. ob 8. uri zjutraj.

Vpisnina in prispevek za učila znašata za gojenke liceja in gimnazije 20 K.

Govornišvena služba božja za licejsko ljudsko šolo, za licej in gimnazijo je v sredo, 21. sept. v mnski cerkvi ob 9. uri. Obvezna je za vse gojenke.

LISTEK.

Zvonimir Kosem:

BARAKE.

I.

Sredi noči je vsekal v mrko tišino, se je razleglo v zaduhlem prostoru nad slamnatimi ležišči na tleh, najprej obupno in pretresljivo kakor glas potapljačega se, potem pa kakor vzdih umirajočega:

»Kje je pravica?«

In na ležišču ob lesen, s cunjami in panjirjem zadelani steni se je pod oguljeno in razcefrano konjsko plahto besno prevrnilo — prej mirnoležeči klobčič se je nenadoma razmaknil in oživel — izpod plahte pa je zakrillilo in srdito zamahnilo po zraku dvojje koščeni, močnih rok.

»Kje je pravica?«

Glas mračen in globok, še v spanju v duše grizoč — odmevalo je pod nizko, črno streho, kolikor daleč je segala baraka.

Na trdih slamnicah ležeči in sopeči so se pričeli dramiti; oči so se odpirale, roke iztezale — in izpod odeje, izpod žakljavine, pisanih cunj, luknjastih kocov in rjuh so se dvigale razmršene glave — obrazi upadli in od gladi požolteli, izžeti, pogled prestrašen, blodeč. Vzdrnil se je stari Hlavka, ki je trpel na putiki, sključil se je pod bledorumenkasto rjuho, se oklenil z rokama bolečih nog in zastokal: »O, o, o...!« Vzdrnila se je starka Intloga, ki je že več mesecev ležala bolna na enem in istem mestu, hotela se je dvigniti, pa je padla nazaj vznak na slamnico, roke so ji omahnile trdo ob životu — izpod odeje pa je zajekalo: »O, o, o, o...!« In kovač Krejči, ki je izgubil v vojski desno roko, brezdomec, kakor je bil, cest-

ni pometač Harbek, stavec z redko, pepelnatosivo brado, popotnik Jamnikar, s svojimi oslepelimi očmi — spomin iz vojske — voznik Košir z leseno nogo, vdova Karba s svojo šestnaestletno hčerko Elzo — z vsake slamnice se je vzdignila glava, pogled je žalostno zaokrožil v temno, ušesa so se napejala in prisluskovala — in že je od vsepovsod stekalo in vzdihovalo: »Oooo, ooo, ooo, o...!«

Tam ob steni pa je vnovič butnilo, se prevrnilo na ležišču treskoma in zamahovalo okrog sebe.

»Ali smo ljudje ali smo psi — to mi povejte, kristjani! Kakor v brlogu moramo tukaj živeti — za nas ni drugega stanovanja — tam pa — he! videl sem jih — se šopirijo po palačah in gosposkih hišah v toploti zakurjenih sobah. Vprašam vas: ali je to pravica?«

»Močji in zaspi, Konrad!« se je oglašil v daljavi Harbek. »Kaj si pri-

čel sedaj opolnoči tako hrmeti? Trudni smo in zaspani... pa nas budiš...«

»O, o, o...!« je zastokal stari Hlavka, oprijemaje se kolen. »Zaspani... in... o, o, o... ta putika.«

»E, vidva starca — saj lahko spita, saj vaju nihče ni klical!« se je razjezil kovač Krejči. »Ima že prav fant, Res ni nobene pravice na svetu, res ne. Se slabše se nam godi kakor psom... Ali si bil na shodu sinoči, Konrad?«

Ob steni je loputnilo še enkrat z rokama po deskah, potem je nekaj uprasnilo: za hip se je posvetilo v temi — toda veter, ki je pihal skozi špranje v stenah, je skromni plamenček drobne vžgalice takoj ugasnil.

»Še sveče ne morem prižgati! Ta veter!« je zaklel Konrad in znova uprasnil vžgalico. — »Bil sem na shodu, Dreja, bil! Lepo je bilo,

Treba bo drugače nastopiti, treba bo — — —«

»— vzeti v roke bič!« mu je se gel v besedo Kovač.

»Tako nekako, Dreja — prav govoriš. Ampak to je samo slaba primera. Moral bi biti zraven in poslušati! Rečem ti: govornik tak, da mu ga ni para. In ko smo tako stali tam, sami delavci, sami trpinji, in je grmel njegov glas z odra, so nam drhtela srca in roke so se nam same od sebe stiskale v pesti... E, brate, prišel bo enkrat čas, ko bomo obračunali...«

»In ta obračun bo težak...« je pomenljivo poudaril kovač Krejči.

Vdružil in še vretič je ugasnil veter vžgalico, naposled pa se je Konradu vendarle posrečilo, da je prižgal svečo in jo zavaroval proti vetru z ukrivljeno pločvino, ki je ležala na tleh. V medli, begajoči, od vetra pozibavajoči se luči se je zalesketal nad zglijavim tik

Pouk se prične na liceju in gimnazijah v polnem obsegu v četrtek, 22. sept. ob 8. uri zjutraj.

Licejski trgovski tečaj. Rok za vpisovanje je določen na dan 29. septembra.

Gospodinjstva šola. Rok za vpisovanje je določen na dan 30. septembra. Podrobnosti navodila za oba zadnja oddelka še sledijo. Gojenkam in staršem polaga ravnateljstvo na srce, da se točno drže predpisanih rokov, kajti pozneje se ne sprejme gojenk pod nobenim pogojem več.

Realna gimnazija v Kočevju. Vpisovanje 12. septembra, izpiti - sprejemni za I. razred ter ponavljalni 13. septembra, pričetek šol. leta 14. septembra s slovesno službo božjo.

Začetek pouka na drž. realni gimnaziji v Novem mestu. Vpisovanje v I. raz-

red je v ponedeljek, dne 12. septembra ob 8. do 9. ure, takoj nato sprejemni izpiti; vpisovanje v II. do VIII. razred pa v torek, dne 13. septembra od 9. do 12. ure. Šolska maša v sredo, dne 14. septembra ob 8. uri. Več na uradni deski.

Na žilski kmetijsko - gospodinjstvi šoli v Repnjah (n. Vodice na Gorenjskem) se prične novo šolsko leto s 17. oktobrom t. l. Šola traja 6 mesecev od 17. oktobra t. l. do 15. aprila 1922. V zavod se sprejme 12 gojenk z vsaj potrebnim oskrbo. Oskrbovalnica znaša 400 K na mesec v denarju, v živilih pa za cel tečaj 3 kg masti, 3 kg sladkorja in 30 kg pšenične moke. Prošnje za sprejem gojenk, ki morajo biti najmanj 16 let stare, je vlagati do 30. septembra t. l. pri vodstvu kmetijsko - gospodinjstve šole v Repnjah p. Vodice na Gorenjskem.

Četku pogajani so hoteli zastopniki mojstrov izolirali zastopstvo Osrnednega društva žilskih delavcev, češ, mi ne pripoznamo društvo kot takega temveč samo pomočnike, oz. njih zbor. Sodr. Meznarič se je uprl takemu postopanju in po daljšem govoru dosegel sporazum. — Pogajanja so se ob 12. uri z uspehom na strani pekrov. pomočnikov končala, tako, da ne bo konsument oškodovan z zvišanjem cen kruha. Gospodje mojstri nikakor niso hoteli pripaziti delavskega praznika prvega maja. S. Meznarič je v priči vseh odklonil odgovornost za vse, kar bi se znalo zgoditi ta dan v Ljubljani, ker delavstvo celega sveta praznuje prvi maj, simbol svobode. Bilo bi prav neumestno, da bi se edino ljubljanski pekovski mojstri upirali. Kaj pa številni cerkveni in državni prazniki? Prvi majnik je gotovo samo enkrat v letu!

Zakon, ki mora prodreti. Skupščini predložijo te dni od zdravstvenega ministrstva izdelan in po ministrskemu svetu ter zakonodajnem odboru že stroge mere proti alkoholiziranju. Med najvažnejšimi točkami je tista, ki govori o brezpozornosti zabrani točenja in prodaje alkoholnih pijač za vsako soboto, nedeljo, in ponedeljek do osmih zjutraj. Tisti, ki bi prestopili tozadnevne odredbe se bodo kaznovali z visokimi denarnimi globami in korist antialkoholističnega fonda. V kolodvorskih restavracijah se ne bodo smele prodajati alkoholne pijače nad 4 stopinje, občinska zastopstva bodo nadalje imela pravico, da podvzamejo še strožje mere in bodo mogla sploh prepovedati točenje in svojih področjih. — Zakon bo izzval silno reakcijo in bojimo se, da jo bo izzval ravno s tiste strani, ki bi ga mogla danes udeležiti — s strani vladajočih strank. Na kakem stališču stojimo socialisti glede alkohola, zaradi tega ne bomo gubili mnogo besed.

Nekaj, kar hrvaškimi avtonomam ne bo všeč. Včeraj ob 17. je bila v pravosodnem ministrstvu seja pravnega odbora ministrov, na kateri so razpravljali o likvidaciji pravosodnih odnošajev na Hrvaškem.

Za kaj vse je sposoben izkušen bogoslovec. Zadnje »Službene novine« prinašajo med drugim imenovanje tudi to: Za začasnega komisarja železniške policije v Zombolu, v redu policijskega pisarja prvega razreda ... (ime dotičnega, U. ...) do vršenega teologa. — Torej: bogoslovec — policaj! Sicer v srednjem in še v novem veku je sveta inkvizicija vršila še huje kot škofješke posle. V najnovijem veku je bil dovršen duhovnik celo — železniški minister. Kdo? Kje?

Naše militaristične razmere. Belgrajska »Pravda« piše: Belgrajski trg je p. n. častniški kočijazev, ki vozijo proti plačilu. Izvedeli smo, da posamezni častniki prehranjujejo ob državnih jastih po pet in šest konj. Kaj je to dovoljeno? Če je to res potem se ne smemo čuditi, da znaša budžet vojnega ministra taliko milijard. — Take vesti morajo biti neprimerne za vojnega ministra oz. belo roko, kar je pa eno in isto.

Ukinjenje kopalnega vlaka. Obratno ravnateljstvo južne železnice naznanja: S 1. septembrom se ustavi običajni kopalni vlak Ljubljana - Laze in se s istim dnem ukine tudi izdajanje kopalnih kart.

Razpisano je mesto šef - zdravnik v državnem zdravilišču v Topolšici. Interesente se opozarjajo na razpis v Uradnem listu.

V okrajnem glavarstvu Novo mesto je razpisanih več praznih mest okrajnih babic. Interesentne se opozarjajo na razpis v Uradnem listu.

Zborovanje blagajničnih zdravnikov Slovenije ob priliki III. jugoslovanskega lekarskega shoda, se vrši v petek, dne 9. septembra ob 3. popoldne v mali dvorani Narodnega doma in ne, kakor je bilo prvotno javljeno, ob 9. dopoldne.

Jugoslovanski profesorji bodo imeli kongres 25.—27. t. m. v Zagrebu. Po končanem kongresu bodo udeleženci napravili izlet do Ljubljane.

Za obrtnike in industričarje. V Osijeku se je sestavila komisija za preskrbo dela delavcem - beguncem iz Baranje. Brezposelnih je še 9 lončarjev, 9 slikarjev, 34 drvarjev, 18 čevljarjev, 57 zidarjev, 15 krojačev, 76 tovarniških delavcev in 4 opančarji. Obrtniki ali industričarji, ki bi potrebovali delavce gorlomenjnih strok, naj priljavijo čimprej svojo potrebo in pripravljeno za vzprejem trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, oziroma gorlomenjnim komisiji.

Letno gledališče. Danes v četrtek otvoritvena predstava s prvovrstnim vsprodom. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Prodaja vstopnic pri Aloma Comp., Kongresni trg 3, telefon 174. Zvečer od 7. ure dalje pri blagajni v hotel Tivoli. (Vhod samo po stopnicah.) — Glasbeni koncert se vrši vsako popoldne v Park hotel Tivoli. Vstop prost.

Adventisti v Sarajevu. Sarajevska pošta piše: Verska sekta adventistov je tudi v Sarajevu našla svoje pristaše. Največje število jih je med železničarji. Adventisti zelo love pristaše. Imajo že tudi svoje prostore, v katerih se vrše predavanja in širijo to »spasnosno« vero. Adventisti priznajo edino sv. Pismo, dočim vse drugo zametajo. Mesto nedelje slave soboto in ta dan žive asketsko življenje. Nove člane krstijo v reči pri Blazlu.

Novi vernik mora stopiti do pasu v vodo in nad njim izvrše neke ceremonije. Nihče ne bi se nad tem vznemirjal, če se ne bi močje pritoževali, da so jim žene postale nezveste, čim postanejo člani te vere, in je že prišlo do burnih zakonskih prepirov in celo do ločitve zakona. »Spreobrnjene« žene so gorljivi pristaši te nove vere in se njenim predpisom najstrožje pokoravajo. Tako sedaj v nedeljo cel dan delajo. Adventisti, tako se zove verska sekta, ima svojo centralo nekje v Nemčiji, od koder dobivajo vsa navodila. Njihovo delovanje za »spasovanje« človeštva ni prepovedano.

Kongres dobrovoljcev. Udeležencem kongresa 8. septembra v Ljubljani je dovoljena polovična vožnja na državnih in žužnih železnicah. Na državni kupijo cel listek, ki velja tudi za povratek, potrjen od odbora, na južni dobijo takoj pol listek na člansko legitimacijo. Olašča velja od 4. do 12. septembra. Po prihodu naj se vsak javi v društveni pisarni, Kolodvorska ulica 3. — Odbor.

Štore pri Celju. »Enakost«, številka 35., je prinesla dopis o tovarnarju Pertinaču iz Celja, v katerem se je razkrinkala nekoliko njegova kapitalistična manipulacija. To pa seveda gospodu Pertinaču ni bilo po volji, ves razburjen, je kričal na zaupnike, da se mora ta pisarja preklicati, češ, da nikomur nič mar ni, kaj je on bil in kaj je sedaj! Seveda, če se hudobnež resnično pove, ga jezi. Mi se sicer ne bavimo radi z osebnimi Pertinačevimi mentaliteti, vendar smo to bili prisiljeni storiti v interesu stradalajočega delavstva zaposlenega pri Pertinaču. Izjavljamo pa, da ne bomo člankov popravljali, v katerih smo napisali resnico. Če gospodu Pertinaču članek ne ugaja, naj se poslužijo tiskovnega zakona ali sodišča. Sicer pa imamo še več gradiva na razpolago, kar homo po potrebi v prihodnjih številkah objavili.

Organizacijski vestnik.

Sestanek strokovnih zaupnikov. V četrtek, dne 1. septembra t. l. se bo vršil ob 6. uri popoldan sestanek vseh zaupnikov v veliki dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani z naslednjim dnevnim redom: 1. Določitev kandidatov za obrtno sodišče. 2. Delavske zbornice. Dnevni red važen, udeležba dolžnost.

Redna seja Osrnednega društva brislih in tiskarskih pomočnikov se bo vršila danes v četrtek dne 1. septembra 1921. v vrtnem salonu pri Novem svetu ob 8. uri zvečer. Vovariši, udeležite se seje! St. Sušič, tajnik.

Hrastnik. V nedeljo dne 4. septembra se bo vršil za delavce kemične tovarne in steklarje važen strokovni shod v gostilni sodruga Demitroviča pri postaji. Poroča S. Leskošek iz Celja. Shod se bo vršil ob 4. uri popoldan.

Vestnik Svobode.

Trbovlje. Sklicani občni zbor 21. avgusta t. l. del. izobr. društva »Svobode«, se vsled smrti kralja Petra I. ni mogel vršiti. — Zato ga sklicujemo v nedeljo dne 4. septembra t. l. ob 4. uri popoldan v dvorani Delavskega doma s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika, blagajničarja, zapisničarja ter nadzorstva. 2. Ustanovitev telovadnega oddeska. 3. Nadomestne volitve. 4. Raznoročnost. — Občni zbor se vrši ob vsaki udeležbi. Sodrugi in sodružice! Nihče naj ne manjka! — Odbor.

Zadružništvo.

Hrastnik. Člane konsumnega društva rudarjev opozarjamo, da gotovo oddajo do 15. septembra odjemalne knjižice, da se lahko zračuna v l. 1920—21 vzeto blago. Pozneje ne bo mogoče nikogar več upoštevati ter izgubi dotični pravico do dividend. — Hrastnik, 30. 8. 1921. — Načelstvo. Nadzorstvo.

Gospodarstvo.

Gradivo le že zbrano. Finančno ministrstvo bo v kratkem končalo zbiranje materiala glede 20% odbitka o priliki markiranja kronskih novčanic. Do 8. septembra bo generalni inspektor finančnega ministrstva zbral blake priznanic od vseh denarnih zavodov in bank ter se bo potem kmalu začelo izplačevanje priznanic.

Promet novčanic naše državne Narodne banke je znašal po bančnem poročilu z dne 15. t. m. 4.061.278.500 din. in se je zvišal v času med 8. in 15. t. m. za 23 milijonov 685.580 din. Istočasno se je zvišala kovana podlaga za 1.437.830.81 D ter znaša sedaj 429.935.655.94 D.

Vlečajo. Tržaška in dunajska obrtna zbornica se pogajata z južno železnico glede reduciranja železniškega tarifa za izvoz avstrijskega blaga preko Trsta na Balkan.

Uvoz v češkoslovaško državo je lanske leto znašal 39 milijonov, a izvoz 69 milijonov č. K.

Produkcija topilnic na Poljskem. V prvi polovici tega leta je bila produkcija poljskih topilnic večja nego produkcija vsake lanskega leta 1920. Obratovalo je

sedem topilnic, ki so producirale v šestih mesecih 47.000 ton sivega železa. Lani je delalo samo pet topilnic in je znašala produkcija celega leta 42.000 ton.

Izvoz tkanin iz Poljske. Trgovci iz Rumunske so došli v Lodz in nabavili v tamošnjih tvornicah tekstilnega blaga za več kakor 15 milijonov poljskih mark. To se smatra za početek stalnih trgovskih zvez med Poljsko in Rumunsko.

Produkcija petroleja v boryslavskem področju je dala meseca julija t. l. 4606.5 cistern, petroleja pa 10.000 kg. Pretekli mesec je znašala produkcija 4526 cistern.

Rusija išče stikov s Poljsko. Krasin obišče ob priliki svojega odhoda v London tudi Varšavo v svrhu konferiranja o gospodarskih odnošajih med Rusijo in Poljsko. — Ni izključeno, da bo varšavska vlada v tem obisku videla nov dokaz slabosti sovjetske vlade v potrdilo svojih imperialističnih nameram proti njej.

Kaj Amerika izvažajo? Zadnji statistični izvidi poročajo o ameriškem izvozu lanskega leta, ki je dosegel 8000 milijonov dolarjev. Na prvem mestu stoji izvoz surovega bombaža (1 milijarda dolarjev), potem po vrsti pšenica, avtomobili (278 mil. dol.), tobak, bombažni izdelki, moka, mineralna olja, slamina in masi.

Kulturni vestnik.

Druga številka »Kresa« je izšla in prinaša najraznovrstnejšo vsebino z mnogimi slikami. Poleg res lepih povesti in črtic, dobite v njem krasne pesmi, poučne članke iz umetniškega, tehničnega, znanstvenega in športnega gibanja, šah, smešnice, raznoročnosti itd. — prebogato gradivo. Če pomislino, da stane letoletna naročnina le 80 K (za člane »Svobode« 36, za dijake 48!), v tem ko morate za druge podobne, a niti od daleč tako dobre liste plačevati po 300 in več kron; če pomislino, da je to edini delavski družinski list, ki se mu radi njegove resnosti in notranje višine čudijo vsi krogi; potem nam je res neumestno, da se ni razširil v zadnje delavsko rodbino. Sodrugi, velika škoda bi bila, če bi se naš najlepši delavski list rad nemarnosti tistih krogov, ki jim je namenjen, ne mogel tako razviti, kakor bi se moral. Naročite ga v upravi »Kresa«, Aleksandrova cesta 5. v Ljubljani. Če res ne morete prihraniti tistih vinarjev, ki jih je treba za naročnino, pojdite in zbirajte naročnike. Za 10 naročnikov dohite cel letnik zastoni! Če ne storite ne tega ne onega, se ne morete izgovarjati z nobenim izgovorom. Storiteli niste v tem slučaju kratkoma svoje delavske dolžnosti!

Umetnostna razstava bratov Kralj, ostane odprta še za časa ljubljanskega velikega sejma.

»Helen«, povest znane slov. pisateljice Marije Kmetove je izšla v ličpi knjižnici Založila in izdala jo je Zvezna knjigarna v Ljubljani. Cena lično vezani knjižici je 28 kron, broširani 24 kron. Segajte pridno po knjižici in jo kupujte!

Vstopnina na selmišče. Urad »Ljubljanskega velikega sejma« ponovno opozarja cenjeno občinstvo, da bo stala vstopnica za enkratni poset selmišča brez prekinjenja 5 dinarjev (20 K). Le permanentna vstopnica, ki stane 100 K in je zvezana za izvenljubljanske posetnike z raznimi drugimi ugodnostmi, upravičuje k večkratnemu posetu selmišča vse dneva ljubljanskega sejma.

Zastranjen selmišča. V svrhu varnosti selmišča se bo nahajala v desnem paviljonu pri vходу vse sejske dneve policijska straža, sestojeca iz enega nadzorika in 6 stražnikov. Razven te straže bo poslovala na selmišču pomnožena državna civilna straža. Poleg državnih stražnikov pa ima tudi selmski urad lastne varnostne organe, ki se bodo nahajali noč in dan na selmišču.

Šport.

Sportni klub »Primorje« pozivlja vse dame in gospode, ki se nameravajo udeležiti v Sportnem tednu lahkoatletičnega mitinga oziroma pavalne tekme, da se takoj pisмено javijo na naslov: Vladimir Sakšič, Ljubljana, Konjušna ul. 12/I.

Češka koč pod Grintovcem. Ta lepa mirna in v češkem slogu zidana koč, ležeča pod severnimi, navpičnimi stenami Grintavca in Kočne, katera je vsakemu turistu, ki jo je obiskal, zelo ugajala, je letos zopet prav slabo obiskana. Ako bi ne letovisarjev Jezerčanov in dijakov, bi bila celo leto takorekoč zapuščenca. A vendar je pri nas veliko število vstrajnih, izurjenih planincev, ki bi lahko vsaj enkrat na leto čez Žrelo ali preko severnih sten Grintovca in Kočne prišli pogledat to krasno postojanko in divno okolico. Priporočati bi bilo to posebno kolesarsko (planincem), ki prihajajo skozi vlezaninivo kokrsko dolino na Jezerko (s kolesom 2 in pol ure iz Kranja). Iz Kranja vozi tudi pošta do Jezerskega. Planinci prihajajo torej, da ne bo društvo prisiljeno radi velikih pasiv te krasne planinske postojanke zatvoriti!

Vpošljite znostalo naročnino za »NAPREJ«, da se Vam nje pošiljanje ne ustavi.

Brzjavlj.

ZOPET: TAJNI ODBORI.

LDU Belgrad, 31. avg. Današnja »Politika« javlja, da je dobila iz Sarajeva zanimive podatke o tajnem muslimanskem odboru, ki je v zvezi z razbojniško akcijo Boškoviča in Mehoniča. Listine o tem odboru priobči list v svoji intrinžni številki.

KRUHA NE BO. TODA — IZVOZ-NIČARSTVO.

LDU Belgrad, 31. avg. Uprava državnih monopolov je izvršila porazdelitev letošnje žetve. Razen one količine, ki je potrebna za domačo porabo, se bo ostanek izvozil v inozemstvo, in sicer v prvi vrsti na Francosko.

ZA BARANJSKO PREBIVALSTVO.

LDU, Belgrad, 31. (ZNU.) Danes ob enajstih je predsednik ministrskega sveta Pašić sprejel v avdienci bivšega pečuskega župana Bela Lindnerja, kateri mu je poročal o nevdzdržnem stanju našega naroda v Branji. Gospod Pašić je obljubil, da se bo zavzel pri vseh narodov, da se bodo našemu ljudstvu čuvalje pravice, kakor to zahtevajo znane Wilsonove točke.

KATOLIŠKI TEROR V BARANJI. KRŠČANSKI SOCIJALCI OBEŠAJO DELAVSTVO.

LDU Beograd, 30. avgusta. Včeraj so Madžari v Pečuju obesili tramvajskega kontrolorja, ki je v nekem procesu pričal proti tramvajskim delavcem, ki so člani krščansko-socialne stranke. Madžari so tudi takoj aretirali 40 železničarjev, ki so se bili izjavili za svobodno baranjsko republiko.

PRITISK ANTANTE V PEŠTI.

LDU Beograd, 30. avgusta. Kakor se poroča iz poučenega vira, so zastopniki antante danes v Budimpešti izvršili demaršo, da mora Madžarska evakuirati Zapadno Ogrsko, ker bo drugače izgubila Baranjo.

ITALIJA PUSTI REKO?

LDU Rim, 30. avg. Kakor poročajo listi, je bil italijanskemu zastopniku na naročeno, naj nastopi dopust in ustavi poslovanje poslanstva, dokler se ne sestavi lokalna vlada.

Dnevna kronika.

Novi konzuli in stari konzuli. Včeraj je bil podpisan diplomatski ukaz, s katerim so bili nekateri konzuli in uradniki ministrstva za zunanje stvari umirovljeni. Za konzula v New Yorku je imenovan g. Korović, bivši tajnik poslanstva v Londonu. Dosadnji konzul v Zedinjenih državah g. Savič je premeščen na Dunaj.

Kraljevo stanje se boljša. Francoški in naši zdravniki so izdali dne 30. t. m.

stene mladeniški obraz z bistrimi očmi in odločnimi, kakor ieklenimi potezami.

»Če nisi preveč zaspan in truden — sem poidi. Dreja!« je poklical Konrad. »Nekaj ti bom pokazal...«

»Kaj takega?« je postal kovač radoveden, se vzdignil s slamnice in taval proti Konradovemu ležišču.

Možneje je zapil skozi špranje veter, plamen sveče, četudi zavaran, se je nemirno gugal in lizal pločevino. Starka Intoga se je stresla od mraza in skrila glavo pod odejo — z drugih slammic pa se je oglasilo zateglo in vzdihujoče, z vetrom rastoče, a tudi z vetrom pojemajoče: »Oooo, ooo, ooo...«

»Kakor v mrtvašnici, med mrličii!« — je pogledal Konrad kovača in si zapalil cigareto. »Na, boš tudi ti kadil?... Veš, nisem mislil, da imajo tako rahlo spanje...«

»Mraz je, to je...« je omenil kovač in vzel ponujeno mu cigareto. »Anpak tebi se je gotovo sanjalo, Konrad?«

ta-le buletin: Ker je stanje Nj. Vel. kralja Aleksandra sedaj popolnoma povoljno, se ne bodo več objavljali buletini o njegovem zdravju.

Uradne ure pri delegaciji ministrstva inanc. S 1. septembrom t. l. so se pri delegaciji ministrstva financ in tej podrejenih oblastvih in uradih v Ljubljani zopet vzpostavile prvotne uradne ure to je ob delavnih dneh od 8. do 12. ure popoldne in od 15. do 18. ure popoldne.

Nadzorovanje pekovskih mojstrov na deželi. Imamo naredbe o ščitenju osemurnega delovnega časa, plačilu nadur in nočnem delu, vse to imamo in tudi oblasti, katerim pripada ščitenje teh naredb; torej imamo vse, kar je prav in dobro (na papirju!) Peki po deželi pa pozabljajo, da imamo ustavo, zakone in naredbe in ne meneč se za posledice, kršijo dnevno zakone in naredbe. V zadnjem času sem imel priliko, se na potovanju po naši lepi deželi, vaseh, trgih in mestih prepričati, kako upoštevajo predpise. Peki na deželi začne z delom ob 9.—11. uri ponoči, konča z istim ob 19. do 12. dopoldne. Malo številno delavstvo in vajenci so naravnost fizično izrabljani v take protipredpisane namene. Na Kranjskem imamo celo peke krauterje, kateri j. romaniškim rodbinam od njihovega domačega kruha, katerega dajo v peko, odvzamejo od testa vsakega mleba celo po četrt kilograma in hranijo s tem celo svojo pekovsko družino, ostanek pa še prodajo. Inspekcija rada naj bi to odpravila z dnevnim revidiranjem in najstrožjim kaznovanjem kršiteljev naredb. — Potnik.

Mezdno gibanje pekovskih pomočnikov. Včeraj objavljeno poročilo o zaključku mezdne gibanja pekovskih pomočnikov izpopolnjujemo z naslednjim poročilom: V za-